
Pilar 3

Offentliggjøring av risiko-, kapitalstyring- og finansiell
informasjon for Rogaland Sparebank konsernet

31. desember 2024

Innhold

Innledning.....	5
Formål med dokumentet	5
Overordnede mål	5
Soliditet	5
Kapitaldekning.....	5
Ansvarlig kapital	6
Andre forhold	7
Uvektet kjernekapitalandel / Leverage Ratio.....	7
Kapitalkrav.....	8
Myndighetsbaserte kapitalkrav.....	8
Beregningsgrunnlag.....	9
Kredittrisiko	9
Markedsrisiko	9
Operasjonell risiko.....	9
CVA (Credit Value Adjustments).....	10
Beregningsgrunnlag.....	10
Styring og kontroll av risiko	10
Regelverk.....	10
Vurdering av samlet kapitalbehov (ICAAP)	11
Organisering av risikostyringsfunksjonen	11
Kredittrisiko	13
Strategi og prosess for styring og kontroll av risiko	13
Utlån til kunder.....	13
Plassering av overskuddslikviditet.....	13
Omfang og egenskaper til risikorapportering og målesystemer.....	14
Konsentrasjonsrisiko	14
Markedsrisiko	15
Strategi og prosess for styring og kontroll av risiko	15
Omfang og egenskaper til risikorapportering og målesystemer.....	15
Retningslinjer og rutiner for overvåking og bruk av sikkerhetsstillelse	15
Operasjonell risiko.....	16
Oppfølging av hendelser	16
Opplysninger om ulike risikokategorier	16
Kredittrisiko	16
Definisjon av mislighold og verdifall.....	16

Fordeling av engasjement	17
Markedsrisiko	19
Renterisiko.....	19
Valutarisiko.....	20
Investeringer.....	21
Likviditetsrisiko.....	22
Operasjonell risiko.....	25
Opplæring fra- og samarbeid med Eika gruppen	26
Autorisasjon.....	26
IKT sikkerhet	26
Utkontraktert virksomhet	27
Antihvitvaskarbeid.....	27
Bærekraft.....	27
Internkontroll	28
Internrevisjon	28
Uønskede hendelser.....	28
Foretak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett	28
Bankens retningslinjer for godtgjørelsespolitikk.....	29
Vedlegg - øvrige pliktige tabeller.....	31

Tabelloversikt

Tabell 1 - Finansielle måltall	5
Tabell 2 - Kapitaldekning	6
Tabell 3 - Ansvarlig kapital.....	6
Tabell 4 - Oversikt over hybrid- og tilleggskapital	7
Tabell 5 - Beregning av ansvarlig kapital	7
Tabell 6 - Uvektet kjernekapitalandel	7
Tabell 7 - Kapitalkrav pilar 1	8
Tabell 8 - Beregningsgrunnlagsmetoder	9
Tabell 9 - Detaljert informasjon om beregningsgrunnlag	10
Tabell 10 - Kategorier av uønskede hendelser	16
Tabell 11 - Samlet engasjement per engasjementstype	17
Tabell 12 - Kreditteksponering - mål og utvikling.....	17
Tabell 13 - Samlet engasjementsoversikt fordelt på kundegrupper	18
Tabell 14 - Samlet engasjementsoversikt fordelt geografisk	19
Tabell 15 - Renterisiko	19
Tabell 16 - Etterlevelse av løpetid	20
Tabell 17 - Valutaeksponering	20
Tabell 18 - Stresstest av markeds- og likviditetsporteføljene	21
Tabell 19 - Investeringer	21
Tabell 20 - Verdsettelseshierarki	22
Tabell 21 - Netto verdiendring aksjer	22
Tabell 22 - Mål for LCR og NSFR	24
Tabell 23 - Forfallsprofil til likviditets- og markedsporteføljene	25
Tabell 24 - Overføring av boliglån til SSB Boligkreditt	28
Tabell 25 - Informasjonsplikt for foretak som har eierinteresser i foretak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett.....	29
Tabell 26 - Godtgjørelse for regnskapsåret - skjema EU REM1.....	30
Tabell 27 - EU KM1	31
Tabell 28 - EU OV1	32

Figuroversikt

Figur 1 - Oversikt styringsdokumenter	11
Figur 2 - Organisasjon	12
Figur 3 - Elementer som kan gi konsentrasjonsrisiko.....	14
Figur 4 - Andel av totalt engasjement til personkunder	18
Figur 5 - Samlet valutaeksponering i forhold til satte rammer	20
Figur 6 - Rammeverk for kapitalplan	22
Figur 7 - Likviditetsindikator LCR	24
Figur 8 - Likviditetsindikator NSFR.....	24
Figur 9 - Forfallsprofil og målsetting	25
Figur 10 - Operasjonelle risikoer	26

Innledning

Formål med dokumentet

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter åttende del av kapitalkravsforordningen (CRR (EU) 2013/575), jf. forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV del XI. Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2024 med mindre annet fremgår. Periodisk informasjon om kapitaldekning og minimumskrav til ansvarlig kapital vil i tillegg være tilgjengelig i bankens kvartalsrapporter.

For supplerende opplysninger om finansiell stilling og utvikling vises det til bankens års- og kvartalsrapporter som offentliggjøres løpende på bankens hjemmeside.

Med omtale av banken og/eller konsern i dette dokumentet menes konsernet Rogaland Sparebank. Med begrepet morbank menes Rogaland Sparebank.

Overordnede mål

Bankens styre vedtok høsten 2024 en ny strategi for perioden 2025-2028. Visjon for ny periode er å være den mest attraktive banken i Rogaland for kunder, ansatte, eiere og samfunn.

Finansielle måltall for perioden vises under.

Tabell 1 - Finansielle måltall

	Mål
ROE	> 11 %
Utbyttegrad	50% - 100%
Utlånsvekst	>5%
Ren kjernekapital (CET 1)	>1,5% over lovkrav

Banken har løpende oppfølging av ulike risikoer som kan hindre måloppnåelse. Risikoene vurderes både ut fra sannsynlighet for at de inntreffer samt konsekvens gitt at de inntreffer. Dette arbeidet gjøres både på et overordnet nivå og avdelingsvis.

Soliditet

Kapitaldekning

Finansforetakene i Norge reguleres av finansielle myndigheter, blant annet med krav til kapitaldekning, for å sikre at foretakene vurderer og styrer risiko på en tilstrekkelig måte og er hardføre overfor alvorlige økonomiske sjokk.

Regelverket for kapitaldekning inneholder tre deler:

Pilar 1 – som definerer minimumskrav til ansvarlig kapital og beskrivelse av hvordan risikovektet engasjement skal beregnes samt hva som er gjeldende kapital i foretaket

Pilar 2 – intern helhetlig vurdering av kapitalbehovet inklusive risikostyring, internkontroll og interne prosesser som vurderes å utgjøre risikoer som ikke i tilstrekkelig grad er fanget opp i pilar 1.

Pilar 3 – krav til offentliggjøring av finansiell informasjon slik at markedet kan vurdere risiko- og kapitalstyringen i foretaket.

Rogaland Sparebank konsernet oppfyller minimumskrav fra myndighetene vedrørende kapitaldekning og har gjenopprettingsplaner som viser at banken er robust mot alvorlige økonomiske tilbakeslag.

Tabell 2 - Kapitaldekning

	SSB Boligkreditt		Morbank		Konsern	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Beregningsgrunnlag	5.767.383	5.401.876	14.919.799	12.420.826	20.794.091	17.410.039
Ren kjernekapital	1.211.757	1.011.596	3.285.100	2.418.079	3.551.167	3.106.728
Kjernekapital	1.211.757	1.011.596	3.485.100	2.518.079	3.782.647	3.215.568
Ansvarlig kapital	1.211.757	1.011.596	3.955.100	2.838.079	4.289.297	3.547.502

Ansvarlig kapital

Bankens ansvarlige kapital var ved utgangen av 2024 bygget opp som følger:

Tabell 3 - Ansvarlig kapital

	SSB Boligkreditt		Morbank		Konsern	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Ren kjernekapital	1.211.757	1.011.596	3.285.100	2.418.079	3.551.167	3.106.728
Hybridkapital			200.000	100.000	231.480	108.840
Tilleggskapital			470.000	320.000	506.650	331.934
Ansvarlig kapital	1.211.757	1.011.596	3.955.100	2.838.079	4.289.297	3.547.502
Beregningsgrunnlag	5.767.383	5.401.876	14.919.799	12.420.826	20.794.091	17.410.039
Ren kjernekapital	21,0 %	18,7 %	22,0 %	19,5 %	17,1 %	17,8 %
Kjernekapital	21,0 %	18,7 %	23,4 %	20,3 %	18,2 %	18,5 %
Kapitaldekning	21,0 %	18,7 %	26,5 %	22,8 %	20,6 %	20,4 %

Banken har utstedt tre ansvarlige lån som utgjør tilleggskapitalen, samt to fondsobligasjoner som utgjør bankens hybridkapital. Banken utstedte både et nytt ansvarlig lån og en ekstra fondsobligasjon i løpet av 2024.

Tabell 4 - Oversikt over hybrid- og tilleggskapital

	Fast/flytende	Ticker	Spread over 3m Nibor	Første mulige innløsningsdato
Ansvarlig lån				
NO0013134700	FRN	ROGS 92	1,900	23.02.2029
NO0012992082	FRN	ROGS 90	2,280	23.08.2028
NO0012643297	FRN	ROGS 87	2,200	01.09.2027
Fondsobligasjon				
NO0013251199	FRN	ROGS 93	3,050	04.08.2029
NO0012928771	FRN	ROGS 89	4,150	01.06.2028

Tabell 5 - Beregning av ansvarlig kapital

	Boligkreditt		Morbank		Konsern	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Egenkapitalbeviskapital	527.600	427.600	250.289	230.149	250.289	230.149
Egenbeholdning egenkapitalbevis			-20.815	-20.030	-20.815	-20.030
Sparebankens fond			1.089.328	895.350	1.089.328	895.350
Øvrig egenkapital	686.067	585.910	2.081.686	1.835.933	2.971.451	2.112.106
Avsatt utbytte			218.000	157.590	218.000	157.590
Avsatt kundeutbytte			110.522	77.165	110.522	77.165
Egenkapital (eksklusiv hybridkapital)	1.213.667	1.013.510	3.729.010	3.176.157	4.618.775	3.452.330
Fradrags for eierskap i ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor			-66.834	-507.110	-66.834	-62.093
Andre fradrag for eierskap i vesentlige eierandeler i finansiell sektor					-133.427	-23.702
Fradrags forsiktighetsbasert verdiansettelser	-478	-678	-9.263	-8.017	-4.200	-5.787
Andra fradrag etter særskilt vedtak					-1.910	-1.221
Fradrags manglende dekning misligholdte eksponeringer (MLC)			-366		-366	
Fradrags for avsatt utbytte			-218.000	-157.590	-218.000	-157.590
Fradrags for avsatt kundeutbytte			-110.522	-77.165	-110.522	-77.165
Fradrags for goodwill og andre immaterielle eiendeler	-1.431	-1.236	-38.924	-8.198	-532.350	-18.045
Sum ren kjernekapital	1.211.758	1.011.596	3.285.101	2.418.077	3.551.166	3.106.727
Fondsobligasjon og hybridkapital			200.000	100.000	231.480	108.840
Sum kjernekapital	1.211.758	1.011.596	3.485.101	2.518.077	3.782.646	3.215.567
Ansvarlig lånekapital (eks. påløpte renter)			470.000	320.000	506.650	331.934
Fradrags for eieskap i ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor						
Ansvarlig kapital	1.211.758	1.011.596	3.955.101	2.838.077	4.289.296	3.547.501

Andre forhold

Bankens forstanderskap gir bankens styre årlig fullmakt til å ta opp ansvarlig lån og fondsobligasjon. Inkludert i denne fullmakten ligger fullmakt til å kjøpe tilbake eksisterende ansvarlige lån eller innfri eksisterende fondsobligasjon. Fullmakten gjelder utstedelser opp til MNOK 800.

Banken har også fått fullmakt til å både utstede og kjøpe tilbake inntil 10 % av bankens egenkapitalbevis.

Alle beskrevne fullmakter fornyes årlig ved ordinært forstanderskapsmøte.

Uvektet kjernekapitalandel / Leverage Ratio

Minstekravet til uvektet kjernekapitalandel (UKA) er fastsatt til 3 prosent.

Tabell 6 - Uvektet kjernekapitalandel

Konsern	
Uvektet kjernekapitalandel	8,6 %

Kapitalkrav

Myndighetsbaserte kapitalkrav

I henhold til Finansforetaksloven skal norske banker til enhver tid ha en andel ren kjernekapital som utgjør minst 4,5 %. Samtidig skal kjernekapital til enhver tid utgjøre minst 6 % av samme beregningsgrunnlaget, og ansvarlig kapital skal til enhver tid minst utgjøre 8 % av det samme beregningsgrunnlaget.

Dette medfører at banken forholder seg til et følgende **absolutt** kapitalkrav (pilar 1):

Tabell 7 - Kapitalkrav pilar 1

Kapitalkrav	
Ren kjernekapital	4,50 %
Kjernekapital	6,00 %
Ansvarlig kapital	8,00 %

I tillegg er det gjennom CRD IV regelverket vedtatt en rekke bufferkrav som banken også må dekke. Disse bufferkravene er i Norge fastsatt i Finansforetaksloven. Samtlige bufferkrav skal dekkes gjennom **ren kjernekapital**.

Bevaringsbuffer er fastsatt til 2,5 % i tillegg til kravet til ren kjernekapital. I tillegg er det innført **systemrisikobuffer** som p.t. er på 4,5 %.

Motsyklisk kapitalbuffer vurderes og fastsettes av Finansdepartementet kvartalsvis, etter anbefalinger fra både Finanstilsynet og Norges Bank. Nivået på bufferen kan settes fra 0 % til 2,5 %. Dersom myndighetene velger å øke nivået på bufferen har de i utgangspunktet 12 måneders varslingsfrist overfor bankene, men denne kan i særlige tilfeller fravikes (det samme gjelder også den øvre grensen på 2,5 %). Denne er p.t. 2,5 %

Bufferkrav for systemviktige banker er fast, men myndighetene kan til en viss grad justere nivået ettersom det er de nasjonale myndighetene som avgjør **hvilke** banker som er systemviktige. Det er Finansdepartementet som avgjør hvilke banker som skal klassifiseres som systemviktige, og som dermed må forholde seg til dette kravet.

Systemviktige finansinstitusjoner må forholde seg til en kapitalbuffer på 2 %. Rogaland Sparebank er ikke vurdert som systemkritisk, noe som innebærer at Rogaland Sparebank **ikke** forholder seg til krav om kapitalbuffer for systemviktige finansinstitusjoner.

Pilar 2 krav skal også dekkes gjennom ren kjernekapital, og vil være individuelt fra bank til bank. Finanstilsynet gav i forbindelse med fusjonen Rogaland Sparebank et pilar II-påslaget for Rogaland Sparebank på 2,3 %. Av dette må 56,25% dekkes av ren kjerne. Kravet til ren kjernekapital er således 1,3 %.

Beregningsgrunnlag

Alle bankens eiendeler inngår i beregningsgrunnlaget for beregning av kapitaldekning.

Rogaland Sparebank bruker følgende metoder for utarbeidelse av beregningsgrunnlaget:

Tabell 8 - Beregningsgrunnlagsmetoder

Risiko	Metode
Kredittrisiko	Standardmetoden
Markedsrisiko	Standardmetoden
Operasjonell risiko	Basismetoden
CVA	Standardmetoden

Kredittrisiko

Rogaland Sparebank bruker standardmetoden for beregning av regulatorisk kapital for kredittrisiko. Nedskrivning for tap foretas i henhold til IFRS 9. En individuell nedskrivning foretas når det foreligger **objektive indikasjoner** for at et utlån har verdifall som følge av svekket kredittverdighet. Den individuelle nedskrivningen blir reversert når tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Alle utlån som ansees som vesentlige blir vurdert individuelt for å se om det foreligger objektive bevis for verdifall. Det er ingen utfyllende lister over eksempler på objektive hendelser, men i all hovedsak dreier dette seg om kundespesifikke eller markedsrelaterte hendelser som har vesentlig innvirkning på kundens finansielle situasjon og fremtidig inntjening.

Enkeltutlån vurderes for nedskrivning dersom det foreligger objektive bevis for:

- Vesentlige finansielle problemer hos debitor
- Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd
- Innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtale, endringer i rentesats eller i andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor
- Det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandlinger, annen finansiell restrukturering eller at debtors bo blir tatt under konkursbehandling.

Det avgjørende for hvorvidt det skal foretas nedskrivning er hvorvidt tapshendelsen medfører at banken på måletidspunktet vurderer utlånets fremtidige kontantstrøm som lavere enn ved forrige måling.

Markedsrisiko

Rogaland Sparebank setter ikke av pilar I kapital for markedsrisiko idet banken har lite aksjeinvesteringer og stort sett obligasjoner med flytende rente.

Operasjonell risiko

Rogaland Sparebank benytter basismetoden ved beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko. Dette betyr at beregningsgrunnlaget består av gjennomsnittlig inntekt siste 3 år multiplisert med 12,5. Kapitalkravet utgjør 15 % av dette beregningsgrunnlaget. Det er konsernets samlede inntekter som benyttes ved beregning av kapitalbehovet. Ved overgang til CRR3 vil modell beregnes etter ny metode

CVA (Credit Value Adjustments)

Som et resultat av erfaringene fra finanskrisen er det etablert et CVA element som inngår i bankenes totale beregningsgrunnlag. CVA-risiko er særskilt omtalt i CRRR/CRD IV.

Dette elementet skal dekke opp identifiserte svakheter i forbindelse med kapitalbehov for motparts- og oppgjørsrisiko knyttet til bankens beholdning av derivater. CVA tillegget skal sikre kapital for mark-to-market tap på forventet motpartseksponering. Rogaland Sparebank bruker standardiserte metoder for beregninger av kapitalkravet.

Beregningsgrunnlag

Bankens kapitalkrav- og dekning er beregnet ut fra følgende beregningsgrunnlag per utgangen av 2024:

Tabell 9 - Detaljert informasjon om beregningsgrunnlag

	Boligkreditt		Morbank		Konsern	
	Grunnlag	Kapitalkrav	Grunnlag	Kapitalkrav	Grunnlag	Kapitalkrav
Markedsrisiko						
Stater og sentralbanker	-	-	-	-	100	8
Lokale og regionale myndigheter	-	-	-	-	23.109	1.849
Institusjoner	45.921	3.674	235.304	18.824	77.831	6.226
Foretak	-	-	527.350	42.188	919.034	73.523
Massemarked	69.775	5.582	1.521.152	121.692	2.181.541	174.523
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	5.445.646	435.652	7.931.692	634.535	13.609.852	1.088.788
Forfalte engasjement	-	-	577.522	46.202	614.627	49.170
Høyrisiko-engasjement	-	-	367.473	29.398	367.915	29.433
Obligasjoner med fortrinnsrett	28.372	2.270	229.480	18.358	260.145	20.812
Andeler i verdipapirfond	-	-	53.380	4.270	79.886	6.391
Egenkapitalposisjoner	-	-	1.910.675	152.854	740.452	59.236
Øvrige	-	-	98.605	7.888	133.670	10.694
Kredittrisiko	5.589.714	447.177	13.452.633	1.076.211	19.008.162	1.520.653
Operasjonell risiko						
Tilleggsberegning faste kostnader	-	-	-	-	27.035	-
CVA tillegg	2.140	-	12.630	-	19.410	-
Sum beregningsgrunnlag	5.767.373		14.919.799		20.794.092	

En mer detaljert gjennomgang av risikotypene som representerer kapitalkrav følger i egne seksjoner.

Styring og kontroll av risiko

Regelverk

Forskriftene legger opp til at banken skal gi opplysninger omkring styring og kontroll av ulike risikoer.

Ettersom kredittrisiko er bankens hovedrisiko vil det innen dette området være mer utfyllende informasjon enn for andre risikogrupper.

Alt rammeverk for styring og kontroll av risiko er godkjent av bankens styre, og oppdateres årlig. Strukturen på rammeverket er som vist i figuren under:



Figur 1 - Oversikt styringsdokumenter

Strategiplanen er det overordnede styringsverktøyet som oppdateres periodisk, mens de øvrige dokumentene oppdateres og godkjennes av styret årlig.

Vurdering av samlet kapitalbehov (ICAAP)

ICAAP er bankens prosess for å vurdere sitt interne kapitalbehov. Kapitalbehovet vurderes i forhold til nåværende og fremtidig risikoprofil. Formålet med ICAAP er å oppnå en totaloversikt over bankens risikoområder, samt å ha et bevisst forhold til avveiningen mellom vurdert risikonivå og bankens egenkapital.

ICAAP er en kontinuerlig prosess som årlig blir oppsummert av styret. Det blir utarbeidet en rapport omkring risikovurderinger samt vurdering av eventuelle kapitalpåslag. Anser styret at noen risikoer er høyere enn ønskelig vil det bli tillagt et kapitalpåslag. Det vil også bli lagt til et kapitalpåslag dersom vurderingen av styring og kontroll ikke anses som tilfredsstillende for de ulike risikoene. Evaluering av risiko, vurdering av styring og kontroll samt estimering av kapitalbehov gjøres av bankens risikostyringsfunksjon i tett samarbeid med bankens ulike risikoeiere. Inkludert i disse evalueringene er også eventuelle presiseringer i brev eller tilbakemelding etter tilsyn fra Finanstilsynet, samt rapporter fra gjennomførte internrevisjoner.

Rogaland Sparebank har også en uavhengig gjennomgang av sin ICAAP prosess. Gjennomgangen er i 2024 gjennomført av KPMG. Hovedkonklusjon fra KPMG rapporten er som følger:

«Basert på gjennomførte handlinger mener internrevisor at det er gjennomført en tilfredsstillende prosess og dokumentasjon av intern risiko- og kapitalbehovsvurdering.»

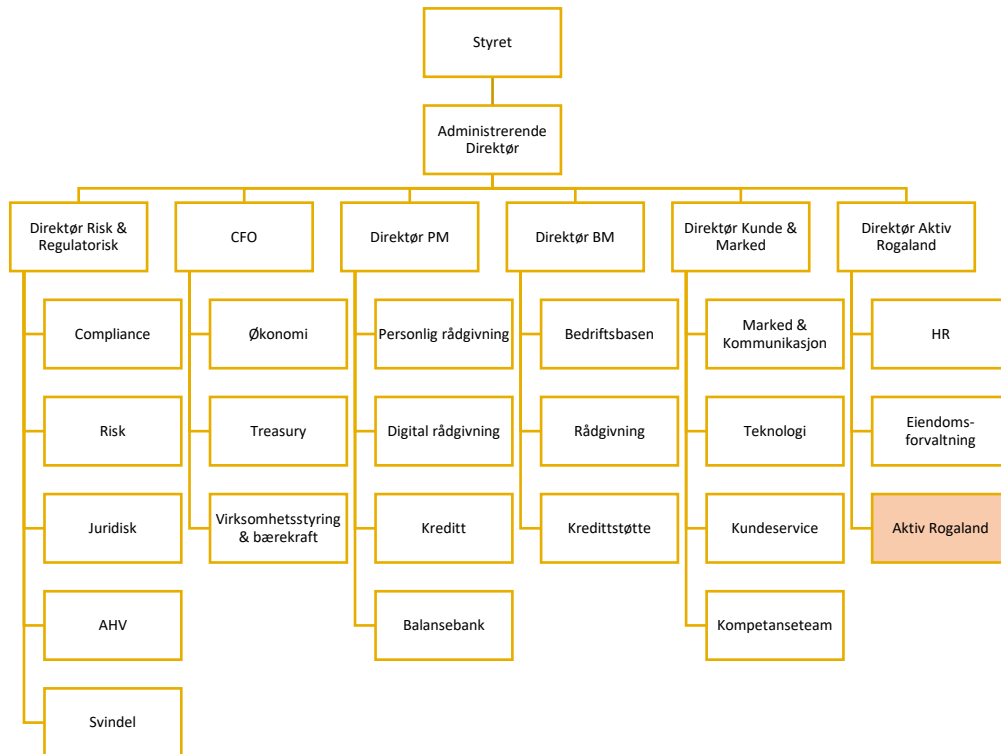
Organisering av risikostyringsfunksjonen

Styring av risiko er et viktig aspekt ved driften av Rogaland Sparebank. Banken har en transparent organisasjonsstruktur med klart skille mellom avdelinger som tar risiko og avdeling som følger opp bankens risiko (risikostyring). Det er klart definerte ansvars- og myndighetsområder, og rapporteringslinjene er også klart definerte.

Det overordnede ansvaret for risikostyring ligger hos bankes styre, men det operasjonelle ansvaret ligger i bankens avdeling for risikostyring.

Hensikten med en egen avdeling for risikostyring er blant annet med på å opprettholde et høyt fokus på risikostyring, samt å sikre informasjonsflyt mellom bankens "risikoeiere" og "kapitaleier".

Figuren under viser organiseringen i Rogaland Sparebank.



Figur 2 - Organisasjon

Styret har et eget Risikoutvalg der noen av styremedlemmene deltar. Dette utvalget behandler saker relatert til risiko- og compliance i forkant av styrebehandling.

EBA retningslinjer omkring intern ledelse fastslår at det i store og komplekse banker bør etableres en egen risikokontrollfunksjon for å overvåke de viktigste risikokategoriene banken reelt eller mulig står overfor. Styret i Rogaland Sparebank har tillagt risikostyringsfunksjonen til direktør risk og regulatorisk. Dette innebærer blant annet at denne kan rapportere eller varsle direkte til styret dersom han anser at styret ikke får tilstrekkelig informasjon om vesentlige risikoer gjennom alminnelig rapportering. For å sikre en uavhengig risikokontrollfunksjon som informasjonsflyt innebærer dette også at leder for risikostyringsfunksjonen ikke kan avsettes uten samtykke fra styret.

Gjennomføring av internrevisjon i Rogaland Sparebank setter bankens styre i stand til å vurdere om den interne kontrollen i banken er tilpasset bankens virksomhet, og om den fungerer målrettet og effektiv. Internrevisjonen har vært utført av KPMG siden 01.01.2019.

Kredittrisiko

Strategi og prosess for styring og kontroll av risiko

Det ligger i alle sparebankers forretningsmodeller å ta kredittrisiko. Både utlånsvirksomhet og minimumskrav til likviditet er kilder til kredittrisiko.

Det er to hovedkilder til kredittrisiko for Rogaland Sparebank:

1. Utlån til kunder (inkludert utstedelse av garanti)
2. Plassering av overskuddslikviditet

Rogaland Sparebanks forretningsmodell tilsier en moderat til lav kredittrisiko. Fokus på utlån og utstedelse av garantier ligger på finansiering av boliglån til privatkunder samt finansiering av små og mellomstore lokale bedrifter. Fokus fra bankens side ligger på betjeningsevne, betjeningsvilje og sikkerhetsdekning. Banken har definert bransjer og typer kunder som en skal være "forsiktig" med å gi kreditt, og det er også tett oppfølging av eksisterende kunder.

I forhold til plassering av overskuddslikviditet har banken krav til både tilfredsstillende rating, bransje og gjenværende løpetid.

Utlån til kunder

Overordnet kredittrisiko styres gjennom en egen kredittstrategi. Denne legger overordnede føringer for finansiering av enkeltengasjement samt inneholder rammer og mål tilknyttet eksponeringer for å sikre at kredittrisiko holdes innen ønsket nivå.

Overholdelse av rammer og oppnåelse av mål rapporteres til ledergruppen og risikoutvalg, mens det i tillegg utarbeides omfattende rapporter til styret.

Klare definerte kredittprosesser er viktig for å sikre god kredittbehandling. Banken har kredittprosesser som er tegnet opp og beskrevet i en egen del av bankens intranett.

Prosessoversikten er ment å gi en klar og konsis oversikt over typer produkter og tjenester til henholdsvis privatkunder og bedriftsmarkedskunder. Kredittvurdering av kunden er et sentralt tema. Innenfor hvert punkt kan saksbehandler klikke seg inn for å se detaljer prosessbeskrivelse. I tillegg til å redusere kredittrisiko er dette også med på å redusere sannsynligheten for operasjonelle feil.

Rogaland Sparebank er organisert slik at mulighet til å påføre banken kredittrisiko ligger i egne avdelinger. Det er egne avdelinger for utlån til privatmarkedet, bedriftsmarked og plassering av likviditet. Kredittrisiko tilknyttet utlånsvirksomhet styres på et overordnet nivå gjennom bankens årlige styregodkjente kredittstrategi. Overholdelse av rammer og oppnåelse av mål rapporteres fra bankens risikofunksjon til ledergruppe og styret jevnlig.

Plassering av overskuddslikviditet

Plassering av overskuddslikviditet er en del av styringen av likviditetsrisiko, men inneholder også elementer av kredittrisiko. Kredittrisiko fremkommer i situasjoner hvor utsteder av obligasjoner og sertifikater ikke er i stand til å tilbakebetale hele eller deler av verdipapiret det er investert i.

For å regulere kredittrisikoen er det satt krav til tilfredsstillende rating på papirer banken investerer i, samt maksimal størrelse på samlet spreadrisiko på plasseringene.

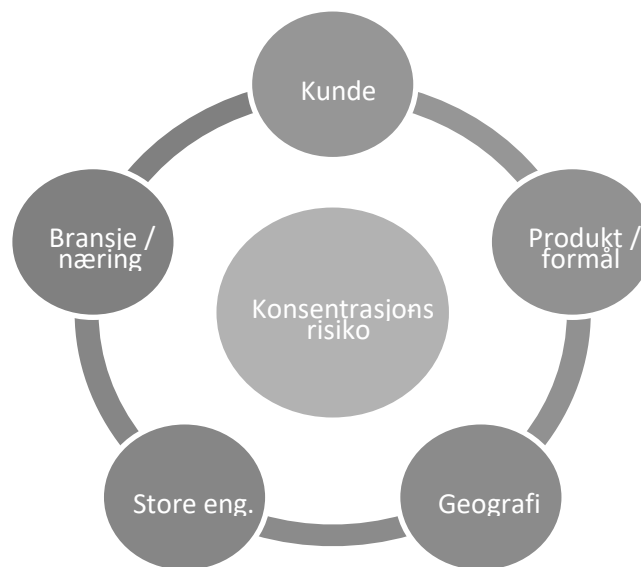
Omfang og egenskaper til risikorapportering og målesystemer

Kredittrisiko inngår i kvartalsrapportering til bankens styre. I tillegg utarbeides risikorapporter til bankens ledergruppe og risikoutvalget. I forbindelse med rapportering av kredittrisiko brukes blant annet bankens modeller for vurdering av sannsynlighet for mislighold (PD). Kombinasjon med PD og sikkerhetsdekning i engasjementene definerer ulike risikoklasser som engasjementene kategoriseres i. Utviklingen i disse klassene (migrering) følges tett opp. For både næringslivsengasjement og privatengasjement følges porteføljen opp månedlig.

I forhold til plassering av overskuddslikviditet inngår eksponeringen både i kvartalsvis rapportering til styret, og månedlig rapportering til ledergruppe og risikoutvalg.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko er et element av den samlede kredittrisikoen, og oppstår dersom det foreligger overrepresentasjon gjennom ulike elementer:



Figur 3 - Elementer som kan gi konsentrasjonsrisiko

Kunde

Historiske tapsdata viser at isolert sett vil en forholdsmessig større eksponering mot BM segmentet i forhold til PM segmentet gi større tap. Konsernet har retningslinjer for hvordan fordelingen mellom disse to porteføljene skal være for å forhindre konsentrasjonsrisiko ut fra et kundeperspektiv. Ved utgangen av 2024 var andelen PM i ca. 3/4 av total utlånsportefølje.

Produkt og formål

Dersom banken har en stor andel lån knyttet til spesialprodukter eller spesielle formål kan det også implisere konsentrasjonsrisiko. Dette kan for eksempel være stor andel verdipapirisering eller stort volum av oppkjøpsfinansiering målt som andel av samlet eksponering. Ved utgangen av 2024 har konsernet ingen slik konsentrasjonsrisiko.

Geografisk fordeling

Alle norske sparebanker er eksponert mot en geografisk konsentrasjon ved at bankene er lokalt (eller regionalt) forankret. Konsernet har imidlertid en viss geografisk diversifisering gjennom at opptil 20 % av utlånene kan ligge utenfor bankens primærrområde.

Store engasjementer

Konsernets eksponering mot store engasjement skal være begrenset. Store engasjementer defineres ut fra størrelsen på engasjementet i forhold til kjernekapital. Dette sikres gjennom fastsatte grenser på hvor stor andel av engasjementene som kan overstige 10 % av bankens kjernekapital. Banken har de siste årene hatt fokus på å bygge ned eksponering mot store engasjementer. Per utgangen av 2024 var summen av de 10 største engasjementene 1,4 mrd NOK.

Bransje eller næring

Eksponering mot volatile bransjer og næringsfordelt eksponering kan være en vesentlig bidragsyter til konsentrasjonsrisiko. Konsernet har definert hvilke bransjer de anser som å være spesielt utsatte, og basert på denne definisjonen har konsernet ikke noe konsentrasjonsrisiko ut mot volatile bransjer.

Når det gjelder konsentrasjon i eksponeringen mot enkelt næringer vil dette, ved konjunkturtilbakeslag eller markedsmessige forverringer i enkeltbransjer, medføre økt risiko. Konsernet har, og har historisk sett hatt, en ikke ubetydelig eksponering mot næringseiendomssegmentet. Konsernet har etablerte rammer for denne eksponeringen.

Markedsrisiko

Strategi og prosess for styring og kontroll av risiko

Bankens potensielle eksponering mot markedsrisiko knytter seg til valutarisiko, renterisiko og investeringer. Disse ulike risikoene blir omtalt mer i detalj under.

Bankens valutaeksponering følges opp daglig. Eksponeringen består i all hovedsak av egne posisjoner innenfor fastsatte rammer. Rogaland Sparebank har etter bankens syn lav valutarisiko.

I forhold til renterisiko så følges denne opp daglig, men rapporteres ukentlig. Renterisiko er definert gjennom eksponeringsrammer som følge av renteendringer på 2 %. Etter bankens syn har Rogaland Sparebank lav renterisiko. Lavere markedsrenter vil senke bankens innlånskostnader, men også presse utlånsrentene ned. Cirka 50 % av bankens finansiering kommer fra kundeinnskudd med 6 ukers varslingsfrist dersom rentene skal settes ned.

I forhold til investeringer så har banken markedsrisiko som følge av endringer i markedskurser på investeringene som føres til virkelig verdi. Totalt vurderes Rogaland Sparebank sin markedsrisiko som følge av investeringer som lav.

Omfang og egenskaper til risikorapportering og målesystemer

Markedsrisiko inngår i rapport til styret og månedlig rapport til ledergruppe og risikoutvalg.

Retningslinjer og rutiner for overvåking og bruk av sikkerhetsstillelse

Markedsrisiko følges kontinuerlig opp av banken. Det rapporteres minimum kvartalsvis til styret på gitte parametere definert i gjeldende strategi.

Operasjonell risiko

Oppfølging av hendelser

Rogaland Sparebank har et web-basert meldingssystem for avvik og uønskede hendelser samt en tiltaksdatabase. Formålet er å sørge for at uønskede hendelser meldes og behandles for å ivareta de involverte, samt forebygge lignende hendelser. Et register over uønskede hendelser og avvik er et meget godt beslutningsgrunnlag for forbedringstiltak. På hovedsiden på bankens intranett er det en lett synlig knapp for å melde «Uønsket hendelse» og disse meldingene går direkte til risikoansvarlig-, complianceansvarlig- samt juridisk ansvarlig i konsernet samt til melderens nærmeste overordnede. Bankens risikokultur bygger opp om at det skal være lav terskel for å melde hendelser og at man motvirker at enkeltmedarbeiderne bare ser nedside ved å rapportere. Løsningen innebærer at følgende områder kan rapporteres inn:

Tabell 10 - Kategorier av uønskede hendelser

Feil som medfører eller kunne medført tap eller merkostnad
Brudd på fullmakter, rutiner og retningslinjer
Hendelser som påvirker helse, miljø eller sikkerhet negativt

Hendelser blir rapport til styret minst kvartalsvis.

Opplysninger om ulike risikokategorier

Kredittrisiko

Definisjon av mislighold og verdifall

Et engasjement vurderes som misligholdt når kunden ikke betalt forfalt termin innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt ikke er dekket innen 90 dager etter at rammekreditten ble overtrukket. Forutsatt at slikt mislighold er på minimum 1000 kroner for PM og 2000 kroner for BM samt at misligholdt beløp utgjør minimum 1 % av engasjement. I tillegg merkes andre engasjementer hvor man anser sannsynligheten for mislighold for å være overveiende som «unlikely to pay» og disse inngår nå også i misligholdte engasjement.

Rogaland Sparebank har en egen prosess for å vurdere individuelle tapsnedskrivninger på engasjement hvor det er indentifisert *mulig* verdifall. Et utlån eller en gruppe av utlån har mulig verdifall dersom det foreligger *objektive bevis* på at en tapshendelse har inntruffet etter første gangs balanseføring av utlån, og den tapshendelsen reduserer utlånets forventete fremtidige kontantstrøm. Det er i realiteten ingen utfyllende liste over eksempler på objektive hendelser, men i all hovedsak dreier dette seg om kundespesifikke eller markedsrelaterte hendelser som har vesentlig påvirket kundens finansielle situasjon og fremtidige inntjening.

Eksempler på objektive bevis:

- Vesentlige finansielle problemer hos debitor
- Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd
- Innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalt endring i rentesats eller i andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor
- Det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandlinger, annen finansiell restrukturering eller at debtors bo blir tatt under konkursbehandling

Det som er avgjørende for om det skal foretas nedskrivning for verdifall på et utlån, er hvorvidt en tapshendelse medfører at Rogaland Sparebank på måletidspunktet vurderer utlånets fremtidige kontantstrømmer som lavere enn ved forrige måling.

Engasjementer som defineres som tapsutsatte eller som er misligholdt underlegges spesiell overvåking, og følges opp gjennom bankens spesialengasjementsgruppe. Denne gruppen møtes jevnlig for å følge opp tiltak mot ekstra tapsutsatte engasjementer.

Fordeling av engasjement

Kredittrisiko er hovedrisikokategorien for Rogaland Sparebank. Konsernet påtar seg kredittrisiko siden både personkunder og bedriftskunder kan misligholde lån. Det er også kredittrisiko ved at motpartene banken gjør likviditetsplasseringer med kan misligholde. Krav til likviditet som medfører at banken må holde, og dermed plassere denne, utgjør om lag 10 % av totalvolumet.

Oversikten under baserer seg på eksponering for utlån og markedsverdi på obligasjoner. Plasseringer i obligasjons- og pengemarkedsfond utgjør kun en meget liten andel og er utelatt.

Tabell 11 - Samlet engasjement per engasjementstype

Balanseposter	2024	2023	Gjennomsnitt
Kontanter og fordringer på sentralbanker	482.445	355.887	419.166
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	107.803	106.667	107.235
Utlån til kunder	34.011.839	29.390.842	31.701.341
Beholdning obligasjoner og sertifikater	3.688.444	3.481.357	3.584.901
Derivater (positiv MTM)	93.206	97.434	95.320
Aksjer	414.748	210.091	312.420
Finansielle instrumenter med verdiendring over utvidet resultat	766.857	668.908	717.883
Ikke balanseførte poster			
Ubenyttede trekkfasiliteter	3.142.899	2.816.532	2.979.715
Garantier	298.769	267.664	283.216
Sum	43.007.010	37.395.381	40.201.196

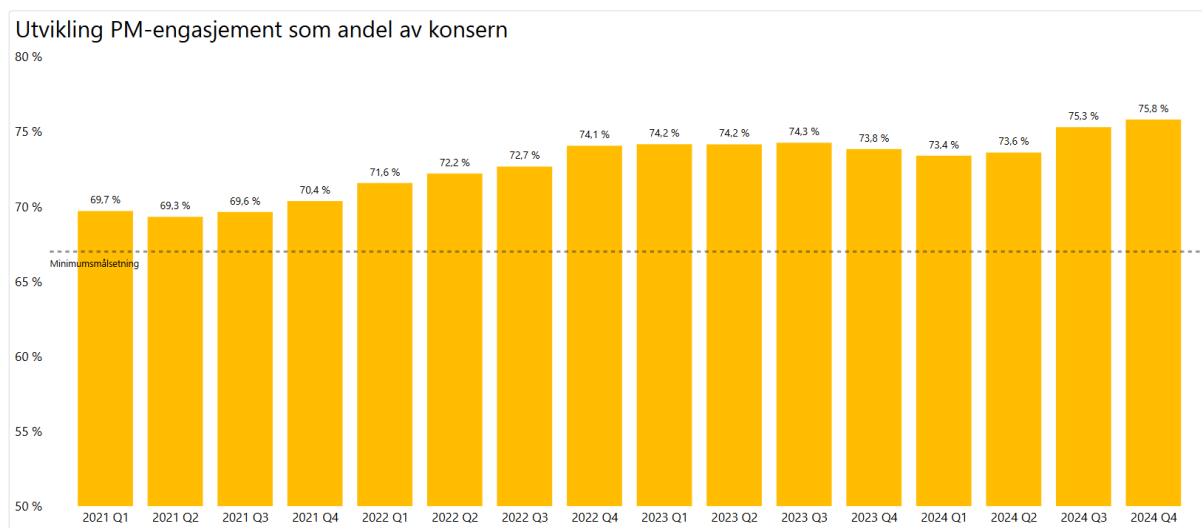
Under vises utvikling i bankens mål og rammer for fordeling av engasjement til kunder. Av bransjefordeling er det særlig innenfor engasjement mot næringseiendom banken har vist en viss konsentrasjon. Her har veksten vært noe lavere enn øvrig for banken slik denne konsentrasjonen bevisst er gått ned og rammen er og redusert fra 55% til 50% i løpet av året av totalt BM. Banken har vært innenfor alle mål og rammer i 2024.

Tabell 12 - Kreditteksponering - mål og utvikling

		31.12.2024	30.09.2024	30.06.2024	31.03.2024	31.12.2023
Andel av konsernets utlån	Mål					
PMs andel av totale utlån	> 2/3	75,8 %	75,3 %	73,6 %	73,4 %	73,8 %
Rogalandskunder som andel av tot. eng.	>=80%	82,0 %	82,4 %	80,8 %	81,3 %	81,7 %
Balansebanks andel av PM	<= 10%	5,4 %	5,1 %	5,6 %	5,8 %	5,7 %
Næringseiendom som andel av BM	<= 50%	45,5 %	44,5 %	45,5 %	47,1 %	50,3 %

Utlån til PM har historisk sett vært forbundet med lavere risiko enn utlån til BM, noe som også gjenspeiler seg gjennom generelt lavere krav til risikovekt til PM engasjement i.f.t. BM engasjement.

Styret hevet i 2018 målsetningen fra 60 % til 65 % og til 2/3 i februar 2020. Andelen har tikkert jevnt oppover. Andelen økte også som følge av fusjonen med Hjelmeland Sparebank. De fleste personmarkeds lån er relativt enkle, men også med lavere marginer.



Figur 4 - Andel av totalt engasjement til personkunder

Tabellen under viser fordelingen av engasjement og tapsnedskrivninger per bransje/kundegruppe.

Tabell 13 - Samlet engasjementsoversikt fordelt på kundegrupper

Kundegrupper	Brutto utlån	Nedskrivning			Netto utlån
		Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Primærnæringer	1.207.158	-2.549	-6.587	-2.207	1.195.814
Bygge- og anleggsvirksomhet	820.761	-3.192	-1.681	-23.335	792.554
Industri	133.907	-868	-1.695	-21	131.324
Varehandel	332.347	-1.464	-1.429	-129	329.325
Hotell- og restaurantdrift	114.198	-397	-36		113.765
Transport og lagring	32.025	-10	-358		31.658
Offentlig og privat tjenesteyting	478.668	-1.437	-1.277	-2.663	473.291
Eiendomsdrift	4.911.614	-6.304	-1.640	-3.013	4.900.657
Andre kundegrupper	105.527	-95			105.432
Personkunder	25.988.629	-6.616	-10.487	-33.506	25.938.020
Sum on-balanse utlån til og fordringer på kunder*	34.124.834	-22.933	-25.190	-64.873	34.011.839

* Tabellene inkluderer kun stegvise tapsavsetninger på utlån og fordringer på kunder (on balance) og ikke tapsavsetninger på garantier og/eller ubenyttede kreditter (off balance eksponering).

Under vises den geografiske fordelingen av engasjement til kunder. Det er bankens klare oppfatning at en viss geografisk diversifisering er positivt.

Tabell 14 - Samlet engasjementsoversikt fordelt geografisk

	Utlån		Garantier		Ubenyttede trekkfaciliteter	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Rogaland	27.778.266	24.044.331	256.434	221.255	2.941.080	2.575.805
Oslo	3.148.866	2.851.538	36.895	20.940	97.171	133.445
Andre fylker	3.162.699	2.549.983	7.589	26.901	104.755	108.842
Utlandet	35.043	41.414	-	-	2.955	680
	34.127.834	29.487.266	300.918	269.097	3.145.962	2.818.773

Markedsrisiko

Bankens markedsrisiko begrenser seg i hovedsak til tre kilder

1. Renterisiko (både mot generelle rentekurver og kredittspreadsrisiko)
2. Valutarisiko
3. Investeringer

Rogaland Sparebank har begrenset mulighet til å ta eksponering mot markedsrisiko. Styret fastsetter årlig eksponering for markedsrisiko.

Renterisiko

Som følge av bruk av fastrente både på utlåns- og innlånssiden har banken renterisiko som følge av endringer i rentenivået i markedet. Renterisiko måles ut fra vurderinger i markedsverdier som følge av et renteskift på 2 %.

Rogaland Sparebank styrer sin renterisiko etter en ramme på konsernnivå på MNOK 30.

Ved utgangen av 2024 styres bankens renterisiko innenfor total fastsatte ramme med god margin:

Tabell 15 - Renterisiko

	Ramme (MNOK)	31.12.2024	30.09.2024	30.06.2024	31.03.2024	31.12.2023
Renterisiko (EVE)	30	23,6	24,0	11,6	11,1	2,8

Likvide eiendeler

Hold til forfall-portefølje	Ramme (MNOK)	31.12.2024	30.09.2024	30.06.2024	31.03.2024	31.12.2023
MTM (mark to market) porteføljen	-	86,04 %	85,58 %	83,90 %	84,84 %	84,99 %
HTM porteføljeandel	20 %	13,96 %	14,42 %	16,10 %	15,16 %	15,01 %
HTM maks (MNOK)	700	579	626	590	590	570

Bankens renterisiko er å anse som lav. Markeds- og likviditetsporteføljens følsomhet for stresstest i.f.h.t. satte rammer er OK.

Snittløpetid på likviditets- og markedsporteføljen, minimumsrating på motparter og at handler er i henhold til regelverk inkl. sikring har vært i henhold til krav gjennom året:

Tabell 16 - Etterlevelse av løpetid

Forfallsstruktur	Ramme	31.12.2024	30.09.2024	30.06.2024	31.03.2024	31.12.2023
Snitt løpetid på likviditetsporteføljen, maks år	3	2,27	2,45	2,48	2,63	2,39

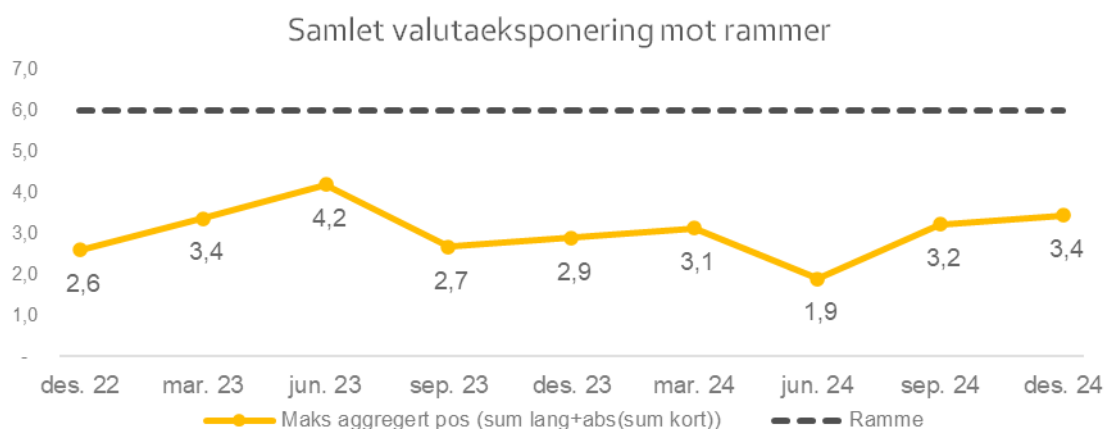
Valutarisiko

Rogaland Sparebank har fastsatte rammer for valutaeksponering. Rammene er knyttet opp mot maksimal eksponering mot utenlandsk valuta målt i NOK, men fastsatte rammer inkluderer også begrensninger på hvilke valutaer Rogaland Sparebank kan ha eksponering mot.

Rogaland Sparebank påtar seg valutarisiko i hovedsak gjennom innskudd i valuta fra kunder og egne innskudd i utenlandsk valuta.

Rogaland Sparebank har også en egen portefølje utlån som er utstedt i valuta. Ettersom hele denne porteføljen er sikret med valutaderivater er valutarisikoen for banken for kundenes valutalån begrenset.

Figuren under viser utviklingen av konsernets valutaeksponering i forhold til styrets rammer:



Figur 5 - Samlet valutaeksponering i forhold til satte rammer

Banken har også valutarammer for maksimal eksponering per valuta. Det har ikke vært brudd mot noen av enkeltvalutarammene gjennom 2024.

Tabell 17 - Valutaeksponering

Posisjoner	2024	2023
Kontanter		
Utlån til kredittinstitusjoner	48.948	55.319
Utlån til kunder	110.063	119.211
Sertifikater, obligasjoner	354.383	370.776
Øvrige eiendeler	1	1
Sum eiendeler	513.394	545.307

Gjeld til kredittinstitusjoner	505	349
Innskudd fra kunder	48.806	50.916
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	-
Øvrig gjeld	-	-
Ansvarlig lån	-	-
Egenkapital	-	-
Sum gjeld og egenkapital	49.311	51.265
Netto valutaeksponering på balanseposter	464.083	494.042
Valutasikring	-457.956	-494.643
Netto valutaeksponering	61.128	-601

Banken benytter følgende stresstester for utgangspunkt i pilar II kapital for renterisiko, valutarisiko og kredittspreadrisiko. Porteføljenes følsomhet for stresstestene har vært relativt stabil.

Tabell 18 - Stresstest av markeds- og likviditetsporteføljene

Stresstester:	
	Stressscenario Finanstilsynet i %
Renter: Parallell rentekurveskift	2,00 %
Valuta: valutakursendring	25,00 %
Kredittspreadendr.pr. år - Likviditetsporteføljen:	0,66 %
Kredittspreadendr.pr. år - Rentefond:	3,60 %

Resultater stresstester siste år:	Ramme	31.12.2024	30.09.2024	30.06.2024	31.03.2024	31.12.2023
Renter:	30	23,0	0,6	24,0	11,6	2,8
Valuta:		0,9	0,8	0,5	0,8	0,7
Likviditetsporteføljen:		63,7	68,9	64,1	65,9	62,3
Rentefond:		3,5	3,4	2,2	2,3	6,3
Totalt		91,1	73,7	90,8	80,6	72,1

Investeringer

Rogaland Sparebank har ved utgangen av 2024 følgende investeringer:

Tabell 19 - Investeringer

	2024	2023
Eiendomskreditt AS	13.560	13.187
Jæren Sparebank	68.880	55.440
EIKA VBB AS	66.834	62.093
Saffron India Real Estate Fund I	-	1
Nordic Technology Group AS	-	265
VN Norge AS	4.035	5.449
Kvinesdal Sparebank	908	-

Brage Finans	171.045	-
Øvrige unoterte	1.278	89
Sum aksjer til virkelig verdi over resultatet	326.540	136.524
Andeler i obligasjonsfond	53.380	38.712
Sum aksjer og fond til virkelig verdi over resultatet	379.920	175.236

Rogaland Sparebank bruker et verdsettelseshierarki ved beregning av virkelig verdi for finansielle instrumenter.

Tabell 20 - Verdsettelseshierarki

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Noterte priser i et aktivt marked for gjeldende eiendel.	Noterte priser i et aktivt marked for lignende eiendeler, eller annen metode hvor all vesentlig input er basert på observerbare markedsdata.	Verdsettelse som i hovedsak ikke er basert på observerbare markedsdata.

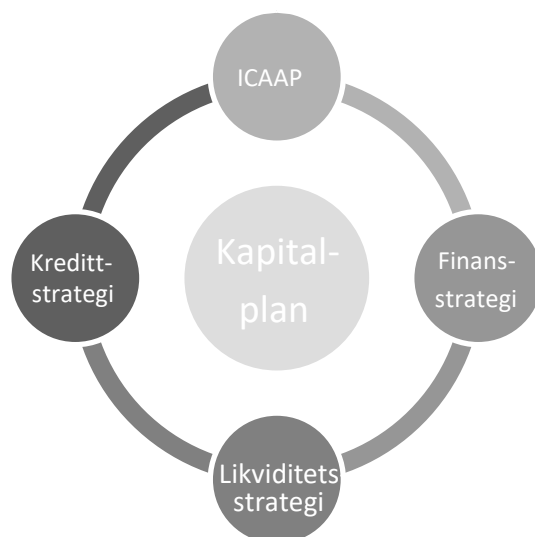
Netto verdiendring på aksjer i løpet av 2024:

Tabell 21 - Netto verdiendring aksjer

	Konsern	Mor
Netto verdiendring aksjer	16.421	16.421

Likviditetsrisiko

Arbeidet med utarbeidelse og oppfølging av kapitalplanen er et resultat av integrasjon mellom strategiarbeidet i banken, prognoser samt kredittmiljøet i banken:



Figur 6 - Rammeverk for kapitalplan

Utarbeidelse, og oppdatering av kapitalplan skjer gjennom samhandling av strategiarbeid, prognoser, ICAAP og utstrakt kommunikasjon mellom bankens kredittmiljø og bankens finansmiljø.

Bankens likviditetssituasjon anses som god. Konsernets styring av likviditetsrisikoen tar utgangspunkt i konsernets likviditetsstrategi. Utgangspunktet er at konsernet skal ha buffere til å dekke normalt forfall på fremmedfinansieringen samt kjente inn- og utbetalinger neste 6 måneder. I tillegg skal konsernet som et minimum ha tilgjengelig strategisk likviditet for å dekke forfall på fremmedfinansiering samt kjente inn- og utbetalinger neste 12 måneder. Inkludert i strategisk likviditet er også boliglån kvalifisert for obligasjoner med fortrinnsrett.

Det er etablert beredskapsplaner for håndtering av eventuelle likviditetskriser. Alle tiltak som gjennomføres for å håndtere eventuelle likviditetskriser har som formål å opprettholde konsernets likviditet på et akseptabelt nivå gjennom å erstatte bortfall av kontantstrømmer. Beholdning av likviditetsbuffere og iverksettelse av tiltak skal sikre tilfredsstillende likviditet i forbindelse med eventuelle likviditetskriser.

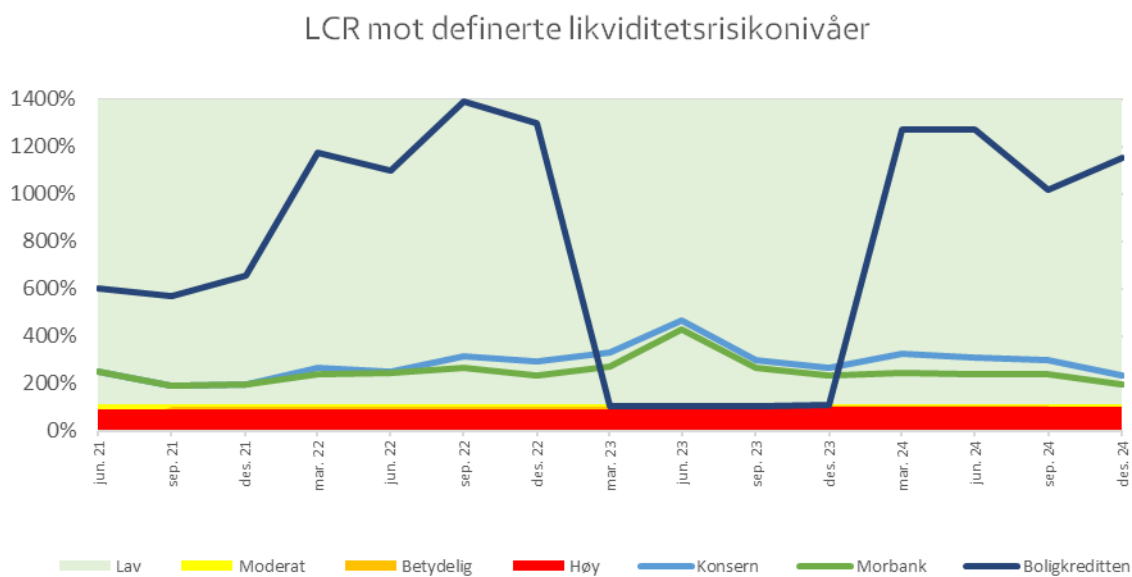
Kvantifisering av konsernets likviditetsrisiko skjer gjennom indikatorene **LCR** (Liquidity Capital Ratio) og **NSFR** (Net Stable Funding Ratio). LCR, som øker betydningen av likvide eiendeler av høy kvalitet, måler konsernets evne til å overleve en stressperiode på 30 dager.

NSRF måler langsiktigheten i konsernets finansiering. NSFR medfører at konsernet i større grad må finansiere illikvide eiendeler ved hjelp av stabil og langsiktig finansiering.

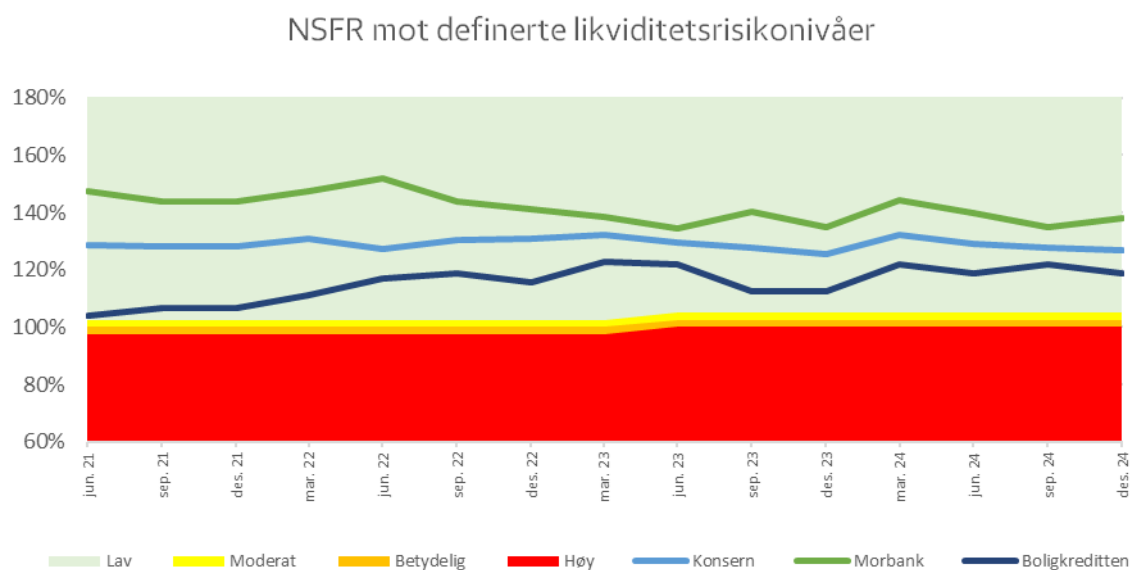
Konsernet tilpasser seg det nye regelverket, både gjennom endringer i interne strategier, samt gjennom faktiske tilpasninger. Nivået på de ulike likviditetsindikatorene (inkludert LCR) rapporteres regelmessig til Finanstilsynet.

Fra og med første kvartal 2023 er LCR for boligkredittforetaket lavere enn tidligere på grunn av ny tolkning av regelverk. Tidligere ble samme likviditet brukt til både LCR-beregning og til overpantsettelse, men nå rapporteres kun LCR som er nødvendig for å dekke krav, og resterende brukes til overpantsettelse. Denne tolkningen gikk banken bort ifra igjen ved utgangen av 2023.

Ved utgangen av 2024 var konsernets likviditetsindikatorer på et tilfredsstillende nivå.



Figur 7 - Likviditetsindikator LCR



Figur 8 - Likviditetsindikator NSFR

Styrets likviditetsrisikoappetitt i forhold til LCR-, og NSFR nivåer er vist i tabellen under:

Tabell 22 - Mål for LCR og NSFR

INDIKATOR	LAVT	MODERAT	BETYDELIG	HØY
LCR	$LCR \geq 110\%$	$105\% \leq LCR < 110\%$	$100\% \leq LCR < 105\%$	$LCR < 100\%$
NSFR konsern, morbank og boligkreditt	$NSFR \geq 105\%$	$102,5\% \leq NSFR < 105\%$	$100\% \leq NSFR < 102,5\%$	$NSFR < 100\%$

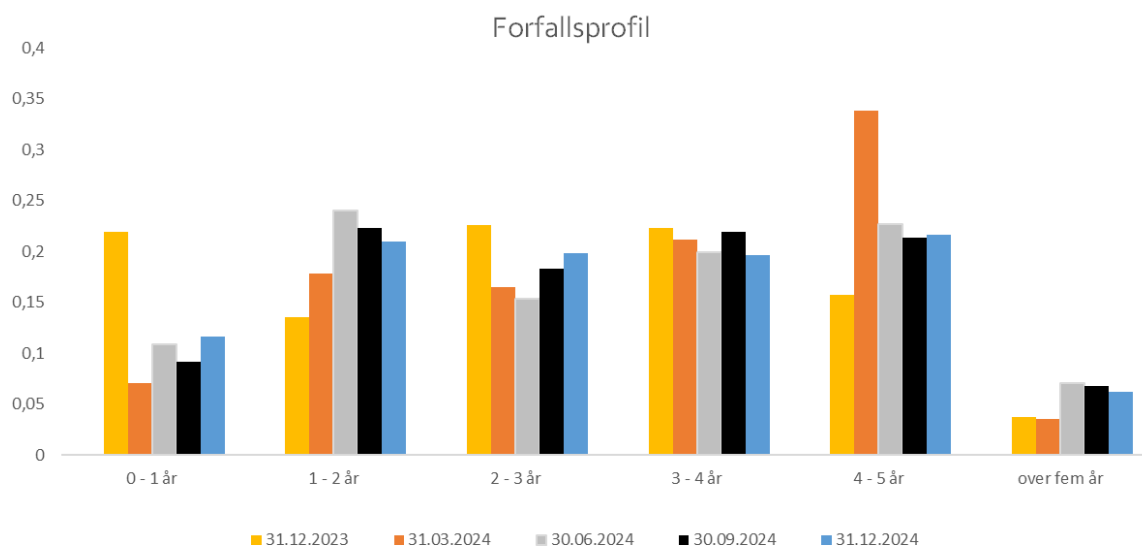
LCR for konsernet som helhet og banken ligger i kategorien lav, mens for boligkredittselskapet ligger nivåene akkurat innenfor grensen til «moderat». LCR holdes så lav for ROGALAND

SPAREBANK Boligkreditt siden det ikke finnes innskudd i denne porteføljen og høyere LCR da ville gitt overpantsettelse.

Denne har vært uendret gjennom året. Tabellen under viser forfallsstrukturen gjennom 2024.

Tabell 23 - Forfallsprofil til likviditets- og markedsporteføljene

Forfallsstruktur				
31.12.2024	30.09.2024	30.06.2024	31.03.2024	31.12.2023
12 %	9 %	11 %	7 %	22 %
21 %	22 %	24 %	18 %	14 %
20 %	18 %	15 %	16 %	23 %
20 %	22 %	20 %	21 %	22 %
22 %	21 %	23 %	34 %	16 %
6 %	7 %	7 %	4 %	4 %



Figur 9 - Forfallsprofil og målsetting

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og systemer, eller eksterne hendelser. Konsernet har vedtatt at det kan aksepteres lav til moderat operasjonell risiko, og det er i løpet av de siste årene lagt ned betydelige ressurser for å påse at risikonivået opprettholdes.

Operasjonell risiko kartlegges på avdelingsnivå og aggregeres opp og rapporteres på totalnivå i banken. Hvor hver risiko kategoriseres, kvantifiseres og det estimeres en sannsynlighet for denne skal inntreffe. Dette gir mulighet til å måle risikoenes alvorlighet opp mot hverandre og prioritere å arbeide med å redusere de risikoene som til enhver tid er høyest. Oversikt over bankens risiko og kategorisering av denne presenteres for bankens styre. I tillegg gjøres det en internkontrollgjennomgang. I denne gjøres det også en vurdering av utformingen av bankens risikoreduserende tiltak og om tiltakene etterleves.

En total internkontrollvurdering inklusive forslag til effekt på kapitalavsetninger for operasjonell risiko ble sist fremlagt for styret i februar 2025.

Oversikten under viser de viktigste kategoriene av risiko og hvordan området er vurdert i alvorlighet for banken.

Figur 10 - Operasjonelle risikoer

Ekstern	IKT	Personal	Prosess
Alvorlige hendelser	Driftssikkerhet	Bemanning	Juridisk dokumentasjon
Ekstern kriminalitet	Konfidensialitet	Insentiver	Modellrisiko
Leverandør / utkontraktering	Tilgjengelighet	Intern kriminalitet	Organisering og ansvar
Politikk	Utvikling	Kompetanse	Prosessers design og effektivitet
	Systemstøtte	Ledelse og kultur	Prosjekter
		Menneskelige feil	Rammeverk og reguleringer
		Arbeidsmiljø	Styring og beslutninger

Opplæring fra- og samarbeid med Eika gruppen

Bankens inntreden i EIKA har medført at banken har fått tilgang til et meget solid kompetansemiljø innen ulike fagområder. Banken deltar i styringsgrupper når det gjelder risikovurderinger og modellutvikling, i forhold til internasjonale prosjekter med andre banker i og utenfor Eikagruppen samt i andre ekspert- eller fagfora.

Autorisasjon

Autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere (AFR) er en nasjonal autorisasjonsordning som fremmer og sikrer nødvendig kunnskap, holdninger og ferdigheter hos finansielle rådgivere. Alle konsernets rådgivere med fullmakt er autorisert etter denne ordningen. Dette innebærer at konsernet har et høyt kompetent rådgiverkorps som ivaretar gode kundeopplevelser og kvalitet i kundeprosessene.

IKT sikkerhet

Banken utvikler ikke IT-systemer og drifter heller ikke de forretningsspesifikke applikasjonene, men har inngått en samarbeidsavtale med Eikagruppen. Denne avtalen regulerer anskaffelser og utvikling av IT tjenestene til Rogaland Sparebank. Gjennom avtalen med Eika Gruppen, baserer banken seg på de avtaler om utkontraktering av IT-operasjonene Eika gjør på vegne av banken. Eika inngår rammeavtaler for driften, og i disse inngår spesifiserte SLA-avtaler for den enkelte bank. Eika Gruppen mottar månedlige SLA-rapporter som omhandler IT-leverandørenes overordnede servicegrad. Rapportene gjøres tilgjengelig for banken. Banken mottar i tillegg månedlig KPI-rapport fra Eika som sier noe om driftsstabiliteten i IT-systemer for bankens kunder og ansatte. Rapporten gir også status på tid, kostnad og kvalitet på strategiske IT-prosjekter som gjennomføres.

Bankens policy for IT-beredskap legger til rette for en god styring og kontroll av bankens IT-risiko.

Eika Gruppen gjennomfører årlig en omfattende risiko og sårbarhetsvurdering (ROS-analyse) på IT-tjenester som leveres til bankene i alliansen. I tillegg gjennomfører Eika Gruppens avdeling for betaling egne ROS-analyser som en del av beslutningsgrunnlaget før en ny betalingstjeneste

lanseres og ved hendelser eller endring av betydning for sikkerhetsnivået. Banken gjennomfører årlig en egen ROS-analyse av kritiske tjenester til banken som bygger på Eika Gruppens ROS-analyse. Gjennomgangen gir banken et godt og oversiktlig bilde på risiko i bankens IT-systemer.

Risikoen som avdekkes gjennom analysen sammen med tiltakene som spesifiseres, skal til sammen gi en situasjon der det totale risikobildet på IKT-området er innenfor akseptable grenser

Utkontraktert virksomhet

Ved utkontraktert virksomhet skal banken forsikre seg om at virksomheten er under tilfredsstillende styring og kontroll. Banken har kompetanse til å kunne vurdere risiko knyttet til utkontrakterte oppdrag, og gjennomfører kontroll av leveransene. Banken skal også forsikre seg om at leverandørene har kompetanse og ressurser som kreves for å utføre oppdraget, at det gjennomføres tilfredsstillende internkontroll hos oppdragstaker, og at oppdraget kan utføres på en tilfredsstillende måte. Banken har en egen retningslinje for utkontraktert virksomhet.

Antihvitvaskarbeid

Banken har en antihvitvask (AHV) -policy som beskriver overordnede lovkrav, styrets risikotoleranse og bankens retningslinjer på et overordnet nivå. Det er oppnevnt en egen AHV-ansvarlig og det er fastsatt en egen rutinebeskrivelse for stillingen.

Banken har systemer for å klassifisere AHV relatert risiko ved den enkelte kunde, både ved inngåelse av kundeforhold og for løpende oppfølging av kunden. Banken har egne rutiner som beskriver den praktiske gjennomføringen av kundekontroll og kundeoppfølging med hensyn til risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering. I tillegg har banken et system for å overvåke kundenes transaksjoner. Systemet er satt opp med et risikobasert filter, slik at det vil bli generert alarmer ihht kundens risikoprofil, geografiske forhold, uvanlig aktivitet og type transaksjoner som er vurdert å indikere høy risiko. Alarmer i transaksjonsklienten genereres daglig, og behandles og vurderes løpende.

Banken gjennomfører årlig en risikovurdering. Risikorapporten med tilhørende risikomatrise har som hovedformål å utgjøre risikovurdering knyttet til hvitvasking, terrorfinansiering og sanksjonsbrudd for virksomheten, og beskrive samlet restrisiko i egen virksomhet og beskrive handlingsplan for tiltak og prosjekter som vil bli iverksatt det kommende året. Banken har en risikobasert tilnærming slik at ressursene settes inn hvor behovet er størst, og på denne måten begrenser banken risikoen.

Bærekraft

Banken har retningslinjer for bærekraft og samfunnsansvar (**ESG**), herunder retningslinjer for å sikre ansvarlig kreditt og ansvarlig investering.

ESG-risiko medfører risiko for banken knyttet til omdømmerisiko, samt kredittrisiko i den grad denne risikoklassen påvirker kundens betjeningsevne og/eller sikkerhetsverdi. Omdømmerisiko oppstår direkte gjennom bankens egen håndtering av bærekraft og klimarisiko, samfunnsansvar/etiske forhold og overholdelse av relevante reguleringer. Omdømmerisiko oppstår indirekte gjennom kredittinnvilgelse og fondsinvestering relatert til hvilken grad de aktuelle selskapene Eika Kapitalforvaltning har investert i (via fond) eller bankens BM-portefølje består av håndterer disse forholdene tilstrekkelig. Eika Kapitalforvaltning har egne

retningslinjer for å sikre ansvarlig investering. Banken har gjennom Eika-alliansen sikret systemstøtte for ESG-risikovurdering i kredittinnvilgelse.

Internkontroll

Internkontroll gjennomføres på alle nivåer i konsernet. Ansvarliggjøring sikres gjennom tydelig kommunikasjon av strategiske tiltak og fastsatte mål til de ansatte. Dette blir operasjonalisert gjennom klart definerte roller, ansvar og forventninger, der områdelederne holdes ansvarlige for måloppnåelse innenfor sitt ansvarsområde.

Internrevisjon

Konsernet har utkontraktert internrevisjon til KPMG. Internrevisjon rapporterer til risiko- og revisjonsutvalget og styret.

Hovedoppgaven til internrevisjon er å vurdere om den etablerte internkontroller fungerer best mulig, i tillegg til at internrevisjon skal bidra til å forbedre bankens risikostyring og internkontroll.

Uønskede hendelser

Rogaland Sparebanks løsning for rapportering og oppfølging av uønskede hendelser fungerer tilfredsstillende.

Foretak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett

Gjennom etablering av Rogaland Sparebank Boligkreditt (ROGBO) har konsernet sikret muligheten til å selv utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). For konsernet som helhet er det en fordel å ha en mest mulig diversifisert finansiering, noe som også er nedfelt i konsernets finansstrategi.

I forhold til utstedelse av OMF fra Rogaland Sparebank Boligkreditt har konsernet etablert rammer for hvor stor andel av konsernets boliglån som kan overføres til Rogaland Sparebank Boligkreditt. Ved utgangen av 2024 overholdes etablerte rammer.

Ved utgangen av 2024 var stauts når det gjelder overførte boliglån til Rogaland Sparebank Boligkreditt som følger:

Tabell 24 - Overføring av boliglån til Rogaland Sparebank Boligkreditt

	Beløp
Totale utlån	29.390.842
Totale utlån PM	21.836.139
Overført til SSB Boligkreditt	14.002.608
Andel av totale utlån fra konsern overført SSBK	48 %
Andel personmarkedslån overført SSBK	64 %
Intern maksimal ramme for overførsel til SSBK er 70 % av personmarkedslån	
Utstedt OMF (pålydende)	11.625.000

Tabell 25 - Informasjonsplikt for foretak som har eierinteresser i foretak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett

Overføringsgrad: Samlet portefølje overført og formidlet til SSBB (bolighypoteklån) i prosent av samlede utlån til personmarkedet på bankens balanse og bolighypoteklån		64 %
Gjennomsnittlig belåningsgrad for bolighypoteklån hos SSBB		54 %
Overpantsettelsesgrad i sikkerhetsmassen		27 %
Tellende sikkerhetsmasses andel av sikkerhetsmasse totalt		100 %
Utestående garantiforpliktelse		-
	Obligasjoner med fortrinnsrett	11.654.975
	Aksjer	-
Bokført verdi av hhv. obligasjoner med fortrinnsrett, aksjer, fondsobligasjonskapital, ansvarlig lånekapital og annen usikret finansiering i kredittforetaket	Fondsobligasjoner	-
	Ansvarlig lånekapital	-
	Senior obligasjoner	-
Andre forpliktelser overfor kredittforetaket som følge av aksjonæravtaler og lignende		

Bankens retningslinjer for godtgjørelsespolitikk

Banken har publisert sine retningslinjer for godtgjøring i eget dokument. Dette er publisert på bankens hjemmeside, under Investor Relations, i delen om virksomhetsstyring. Det refereres derfor til disse samt bankens årsrapport for detaljer.

I utgangspunktet skal banken i tillegg fylle ut skjema REM1, REM2, REM3 og REM4. De tre sistnevnte har banken ikke noe å rapportere på, og de er dermed utelatt siden de ellers ville blitt vist med 0 i alle felt. Skjema REM1 er vedlagt under.

Tabell 26 - Godtgjørelse for regnskapsåret - skjema EU REM1

			a	b	c	d
			Ansatte i bankens overordnede ledelse med tilsyns- eller overvåkningsfunksjon	Medlemmer i bankens ledergruppe	Andre i bankens overordnede/øverste ledelse	Andre identifiserte årsverk
1	Fast godtgjørelse	Antall ansatte		8		5
2		Samlet fast godtgjørelse		14874		6345
3		Hvorav: rene lønnsutbetalinger		14194		6123
4		I/A				
EU-4a		Hvorav: aksjer eller andre eiereandeler		355		163
5		Hvorav: aksjebaserte instrumenter eller lignende ikke-kontante instrumenter				
EU-5x		Hvorav: andre instrumenter				
6		I/A				
7		Hvorav: andre varianter		1364		764
8		I/A				
9	Variabel godtgjørelse	Antall ansatte		8		5
10		Samlet variabel godtgjørelse		869		412
11		Hvorav: rene lønnsutbetalinger		869		412
12		Hvorav: med utsatt innslagspunkt (utbetalingstidspunkt)				
EU-13a		Hvorav: aksjer eller andre eiereandeler				
EU-14a		Hvorav: med utsatt innslagspunkt (utbetalingstidspunkt)				
EU-13b		Hvorav: aksjebaserte instrumenter eller lignende ikke-kontante instrumenter				
EU-14b		Hvorav: med utsatt innslagspunkt (utbetalingstidspunkt)				
EU-14x		Hvorav: andre instrumenter				
EU-14y		Hvorav: med utsatt innslagspunkt (utbetalingstidspunkt)				
15		Hvorav: andre varianter				
16		Hvorav: med utsatt innslagspunkt (utbetalingstidspunkt)				
17	Samlet godtgjørelse (2 + 10)			14397		15743

Vedlegg - øvrige pliktige tabeller

Tabell 27 - EU KM1

		a	c	e	g	i
		31.12.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.06.2023	31.12.2022
	Tilgjengelig ansvarlig kapital (beløp)					
1	Ren kjernekapital	3.551.167	3.137.631	3.106.728	2.950.724	2.956.132
2	Kjernekapital	3.782.647	3.346.081	3.215.568	3.131.864	3.064.974
3	Total ansvarlig kapital	4.289.297	3.827.488	3.547.502	3.462.914	3.443.025
Risikovektet beregningsgrunnlag						
4	Totalt risikovektet beregningsgrunnlag	20.794.091	17.888.675	17.410.039	17.236.053	16.638.484
Kapitaldekning (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)						
5	Ren kjernekapitaldekning	17,08 %	17,54 %	17,84 %	17,12 %	17,77 %
6	Kjernekapitaldekning	18,19 %	18,71 %	18,47 %	18,17 %	18,42 %
7	Total kapitaldekning	20,63 %	21,40 %	20,38 %	20,09 %	20,69 %
Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere andre risikoer enn overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)						
EU 7a	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere andre risikoer enn overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)	2,30 %	2,10 %	2,10 %	2,10 %	2,10 %
EU 7b	herav: som skal dekkes av ren kjernekapital (prosentpoeng)	1,29 %	1,18 %	1,18 %	2,10 %	2,10 %
EU 7c	herav: som skal dekkes av kjernekapital (prosentpoeng)	1,73 %	1,58 %	1,58 %	2,10 %	2,10 %
EU 7d	Samlet SREP kapitalkrav (i prosent)	10,30 %	10,10 %	10,10 %	10,10 %	10,10 %
Kombinert buffer- og totalt kapitalkrav (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)						
8	Bevaringsbuffer (i prosent)	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %
EU 8a	Bevaringsbuffer som følge av makro- eller systemrisiko fastsatt av en medlemsstat (i prosent)					
9	Institusjonsspesifikk motsyklisk kapitalbuffer (i prosent)	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,00 %
EU 9a	Systemrisikobuffer (i prosent)	4,50 %	4,50 %	4,50 %	3,00 %	3,00 %
10	Buffer for globalt systemviktige institusjoner (i prosent)					
EU 10a	Buffer for andre systemviktige institusjoner (i prosent)					
11	Kombinert bufferkrav (i prosent)	9,50 %	9,50 %	9,50 %	8,00 %	7,50 %
EU 11a	Samlet kapitalkrav (i prosent)	19,80 %	19,60 %	19,60 %	18,10 %	17,60 %
12	Tilgjengelig ren kjernekapital (CET1) etter oppfyllelse av samlede SREP-krav til ansvarlig kapital (i prosent)	10,3 %	11,1 %	10,3 %	10,0 %	10,3 %
Uvektet kjernekapitalandel						
13	Sum eksponeringsmål	43.767.691	37.244.018	36.024.758	35.239.833	33.892.203
14	Uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	8,64 %	9,16 %	8,99 %	8,95 %	9,04 %
Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere risikoen for overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet eksponeringsbeløp)						
EU 14a	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere risikoen for overdreven gjeldsoppbygging (i prosent)					
EU 14b	herav: skal bestå av ren kjernekapital (prosentpoeng)					
EU 14c	Samlede SREP-krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)					
Bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel og samlet krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent av det samlede eksponeringsmålet)						
EU 14d	Bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)					
EU 14e	Samlet krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	3,00 %	3,00 %	3,00 %	3,00 %	3,00 %
Likviditetsreserve (LCR)						
15	Likvide eiendeler (vektet verdi)	3.981.844	3.506.412	3.624.457	3.494.342	3.748.155
EU 16a	Utbetalinger (vektet verdi)	1.931.367	1.546.054	1.533.664	1.293.445	1.646.797
EU 16b	Innbetalinger (vektet verdi)	241.718	227.885	164.238	543.041	367.651
16	Netto utbetalinger (justert verdi)	1.689.649	1.126.971	1.369.426	750.403	1.279.147
17	Likviditetsreserve/LCR (i prosent)	236 %	311 %	265 %	465 %	293 %
Stabil finansiering (NSFR)						
18	Poster som gir stabil finansiering	33.801.563	30.737.353	28.169.949	28.465.838	27.747.425
19	Poster som krever stabil finansiering	26.647.949	23.843.686	22.479.771	21.997.365	21.144.503
20	Stabil finansiering/NSFR (i prosent)	127 %	129 %	125 %	129 %	131 %

Tabell 28 - EU OV1

		Beløp for samlet kreditt risiko- eksponering (TREA)		Samlet kapitalkrav
		a	b	c
		31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024
1	Kreditt risiko (eksklusive CCR)	19.017.124	16.015.081	1.521.370
2	Hvorav etter standardmetoden	18.990.088	15.995.549	1.519.207
3	I/A for standardmetodebanker			
4	I/A for standardmetodebanker			
EU 4a	I/A for standardmetodebanker			
5	I/A for standardmetodebanker			
6	Motparts kreditt risiko - CCR	37.482	51.824	2.999
7	Hvorav etter standardmetoden	3.077	34.101	246
8	Hvorav etter intermodellmetoden (IMM)	-	-	
EU 8a	Hvorav eksponering mot et CCP	-	-	
EU 8b	Hvorav kreditt verdsettelsesjustering - CVA	19.410	17.723	1.553
9	Hvorav annen CCR	14.995	-	1.200
10	I/A			
11	I/A			
12	I/A			
13	I/A			
14	I/A			
15	Oppgjør risiko	-	-	-
16	Verdipapirisering utenfor handelsporteføljen (after the cap)	-	-	-
17	I/A for banker uten handelsportefølje			
18	I/A for banker uten handelsportefølje			
19	I/A for banker uten handelsportefølje			
EU 19a	I/A for banker uten handelsportefølje			
20	Posisjon for valuta- og råvarerisikoer (markedsrisiko)			-
21	Hvorav etter standardmetoden			-
22	Hvorav IMA			
EU 22a	Store engasjement			-
23	Operasjonell risiko	1.739.485	1.343.134	139.159
EU 23a	Hvorav etter basismetode	1.739.485	1.343.134	139.159
EU 23b	Hvorav etter standardmetoden			
EU 23c	Hvorav etter avansert metode			
24	Beløp under grenseverdien for fradrag (skal gis 250% risikovekt)			-
25	I/A			
26	I/A			
27	I/A			
28	I/A			
29	Totalt	20.794.090	17.410.039	1.663.527